

17.6.2022

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Viite: Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/13573/2022

Opetusalan ammattijärjestö OAJ kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.

1 OAJ:n lausunto

Koronavuodet ovat vaikuttaneet monella tavalla opetuksen ja koulutuksen järjestämiseen eri koulutusmuodoissa viimeisen kahden vuoden aikana. Opetusta ja koulutusta on korona-aikana toteutettu olosuhteiden pakosta vakiintuneesta tilasta poikkeavasti, joka on vaikuttanut koulutuksen järjestämisen tosiasiallisiin kustannuksiin. Koronan jälkeen koulutusta annetaan kuitenkin lähtökohtaisesti koronapandemiaa edeltävää aikaa vastaavalla tavalla.

Yksikköhinnat määrätään voimassa olevan lain mukaan yksikköhinnan määrittämistä edeltävää vuotta edeltäneen vuoden toteutuneiden kustannusten ja suoritteiden perusteella.

OAJ pitää välttämättömänä, että koronapandemian seurauksena epätavanomaisten toimintavuosien vaikutukset lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön rahoituksen yksikköhintoihin huomioidaan ja oikaistaan todellisia toimintakustannuksia vastaavaksi.

OAJ kannattaa julkisen talouden suunnitelman mukaista tavoitetta poistaa koronapandemiasta johtuvien tekijöiden vaikutus valtionosuusrahoitukseen toteuttamalla sitä varainhoitovuosien 2023 ja 2024 yksikköhintojen määrittämisessä poikkeuksellisesti käytettävistä vuoden 2019 kustannus- ja suoritustiedoista.

OAJ kiittää esityksen hyvästä valmistelusta ja sen yksityiskohtaista perustelua, jossa koulutusmuotokohtaisesti selkeästi kuvataan väliaikaisen muutoksen vaikutus rahoitukseen ja vertailu tilanteeseen ilman esitettyä väliaikaista säädöstä.

OAJ pitää tärkeänä, että lukiokoulutuksen rahoituslaskelmassa huomioidaan lukiouudistusten seurauksena ylimenokaudella tarpeellinen rahoitus täysimääräisesti.

17.6.2022

Lukiokoulutuksessa on esityksen mukaisesti meneillään useita uudistuksia vaikuttaen koulutuksen järjestämisen kustannuksiin. Lukiouudistuksen ja oppivelvollisuuden laajentamisen uudet velvoitteet vaikuttavat toteutuviin kustannuksiin vuosina 2020–2022, mutta varsinkin oppivelvollisuuden laajentamisen osalta vuosina 2023 ja 2024.

OAJ huomauttaa, että taiteen perusopetuksella on niin sanottua kehittämisvelkaa. Tällöin rahoituskehyyksen pieni nousu ei ole suotuisa taiteen perusopetuksen kokonaiskuvalle. Valtionosuuden tulisi olla vakautta tuova, mutta myös kehittyvä. Näin ollen kehyykseen olisi välttämätöntä lisätä kehittämismäärärahaa, jotta taiteen perusopetus on pidettävissä muun koulutuskentän rahoituksen kehittymistä vastaavassa tasossa,

Taiteen perusopetuksen osalta rahoituksen perusteena oleva tiedon keruu on OAJ:n näkemyksen mukaan vajaata. Tilastokeskuksen oppilaitosrekisterissä on nykytilassa vain musiikkioppilaitokset, mutta muut taiteen perusopetuksen alat puuttuvat tilastoinnista.

Käytettäessä vuoden 2019 kustannuspohjaa, vapaan sivistystyön osalta heikennykset koskevat kansalaisopistoja merkittäväällä tavalla (10 milj. euroa) ja liikunnan koulutuskeskuksia. Tätä OAJ ei kannata.

Edellä esitetyt maininnat huomioiden OAJ kannattaa esitettyä vuoden 2019 kustannustietojen käyttöä vuoden 2023 ja 2024 yksikköhintojen laskennassa.

Nina Lahtinen
va. koulutusjohtaja

Tuomo Laakso
erityisasiantuntija